

VẬN DỤNG PHƯƠNG PHÁP WEBQUEST VÀO DẠY HỌC Ở CÁC TRƯỜNG ĐÀO TẠO THEO HỆ THỐNG TÍN CHỈ VÀ DẠY HỌC TỪ XA

○ ThS. TRƯƠNG TRỌNG CẦN - NGUYỄN BÙI HẬU*

Webquest là một phương pháp đặc biệt sử dụng các tài nguyên trên Internet để dạy học. Phương pháp này sử dụng một loại trang web được thiết kế để định hướng quá trình học tập của sinh viên (SV).

1. Giới thiệu về phương pháp Webquest

Năm 1995, Bernie Dodge ở Trường Đại học San Diego State University (Hoa Kỳ) đã xây dựng *Webquest* trong dạy học.

1) Theo nghĩa hẹp, Webquest được hiểu như một phương pháp dạy học (PPDH) (Webquest - Method). Theo nghĩa rộng, Webquest được hiểu như là một mô hình, một quan điểm về dạy học có sử dụng mạng Internet. Với tư cách là một PPDH, có thể định nghĩa Webquest như sau: *Webquest là một PPDH, trong đó SV tự lực thực hiện một nhiệm vụ về một chủ đề phức hợp, gắn với tình huống thực tiễn. Những thông tin cơ bản về chủ đề được truy cập từ những trang liên kết (Internet links) do giảng viên (GV) chọn lọc từ trước. Việc học tập theo định hướng nghiên cứu và khám phá, kết quả học tập được SV trình bày và đánh giá.*

Webquest là một PPDH mới, được xây dựng trên cơ sở phương pháp dạy học mới là công nghệ thông tin và Internet.

2) *Các loại Webquest.* Có ít nhất 2 loại Webquest khác nhau: a) *Webquest ngắn:* nhằm dẫn dắt SV thu thập và tổng hợp các kiến thức, không đòi hỏi SV phải có khả năng phân tích và hiểu sâu sắc các thông tin thu nhận được. Sau khi hoàn thành một Webquest ngắn, SV thu được một số thông tin mới, có ích và hiểu các thông tin thu nhận được. Thời gian để SV hoàn thành một Webquest ngắn là từ khoảng 1-3 tiết học; b) *Webquest dài:* nhằm dẫn dắt SV mở rộng và đào sâu kiến thức. Sau khi hoàn thành một Webquest dài, SV nắm được kiến thức cốt lõi, có thể phân tích nó một cách sâu sắc và có thể trình bày lại kiến thức đã học được theo cách riêng của mình, có thể minh họa kiến thức, kỹ năng đã

học được bằng một sản phẩm do chính SV làm ra. Thời gian để SV hoàn thành một Webquest dài là từ khoảng 1 tuần đến 3 tháng.

3) *Các thành phần của Webquest.* Phương pháp Webquest sử dụng mô hình Website được gọi là Webquest. Trong mỗi Webquest phải bao gồm ít nhất 6 thành phần cơ bản sau: - *Giới thiệu:* giới thiệu những thông tin cơ bản về hoạt động hay về bài học mà Webquest đề cập; - *Nhiệm vụ:* Mô tả nhiệm vụ của SV (các công việc mà SV cần phải hoàn thành khi kết thúc quá trình học theo Webquest); - *Tiến trình:* Mô tả về tiến trình mà theo đó SV cần tiến hành để thực hiện và hoàn thành nhiệm vụ (thứ tự các bước hoặc các nhiệm vụ nhỏ; các gợi ý, lời khuyên, chiến lược hay vai trò, vị trí trong nhóm hoạt động mà SV nên làm theo). - *Tài nguyên:* Nguồn thông tin giúp SV hoàn thành nhiệm vụ (Webquest, các website, sách, tài liệu, chuyên gia mà SV có thể liên hệ để có thông tin); - *Đánh giá:* Mô tả kết quả học tập của SV, những tiêu chí đánh giá để SV biết họ cần nắm được; - *Kết luận:* Khái quát lại nội dung vừa học tập, nghiên cứu, tóm tắt cho SV nhớ lại những gì vừa học được, đồng thời khuyến khích SV sử dụng những kiến thức, kỹ năng vừa học được cho những chủ đề hay bài học khác hoặc tiếp tục mở rộng, đào sâu chủ đề vừa học.

4) *Ưu điểm của phương pháp Webquest*

a) *Tiết kiệm thời gian cho SV.* Chính vì nhiệm vụ mô tả rõ ràng và với những chỉ dẫn về tài nguyên cụ thể, Webquest giúp SV tránh được việc lãng phí thời gian, dành nhiều thời gian cho việc sử dụng thông tin hơn là tìm kiếm thông tin.

b) *Kích thích lòng say mê của SV.* Webquest sử dụng rất nhiều chiến lược để kích thích, nâng cao sự say mê của SV, ví dụ: - Đưa ra một câu hỏi trọng tâm (có thể là một bài toán, một vấn đề

* Khoa Công nghệ thông tin - Trường Đại học Vinh

cần giải quyết, một giả thuyết cần được chứng minh...) giúp SV suy nghĩ, khám phá để trả lời; - SV được kích thích bởi những tài nguyên thực mà họ sẽ được tiếp cận qua liên hệ với các chuyên gia, truy cập vào cơ sở dữ liệu cụ thể, xem các bài báo, thậm chí tham gia vào các nhóm nghiên cứu để thu thập thông tin, học hỏi phương pháp nghiên cứu...; - Bằng cách trao cho SV nhiệm vụ hoặc vai trò trong nhóm như nhà khoa học, người điều tra,... các thành viên trong nhóm có thể trao đổi với nhau thông qua các phương tiện khác nhau, chính điều này làm tăng hứng thú cho SV; - Câu trả lời hay phương án mà nhóm học tập đưa ra có thể được khuyến khích bằng e-mail hay trình bày cho các chuyên gia để có được sự nhận xét, phản hồi, đánh giá thực sự chuẩn xác, công bằng. Các đánh giá này cũng là một biện pháp kích thích sự say mê của SV tiếp tục làm tốt hơn, thúc đẩy nhóm làm việc thực sự chứ không đơn thuần là chỉ hoàn thành nhiệm vụ của bài học.

c) *Webquest là Mô hình học tập tích cực*, vì:
- Cho phép SV học tập bằng cách truy cập nhiều tài nguyên có sẵn, SV phải có chính kiến khi lựa chọn nhiều tài nguyên có cùng chủ đề nhưng quan điểm khác nhau để hoàn thành bài học; - SV phải thực hành, không chỉ nghe mà còn tương tác với các phương tiện khác nhau như: hình ảnh, âm thanh, phim,... SV được dẫn vào những hoạt động với các nội dung, ứng dụng thực tế; - Thích ứng cho học tập từ xa, học tập theo tín chỉ, bởi vì khi xây dựng một Webquest thì ngay lập tức GV cần nghĩ đến tiến trình mà SV sẽ phải thực hiện để hoàn thành nhiệm vụ như thế nào. GV phải tự đặt mình vào vị trí của SV khi tạo một Webquest. Vì vậy, Webquest được coi là mô hình dạy học lấy SV làm trung tâm; - Webquest chứa đựng một số đặc điểm ở mức khái quát của PPDH tự kiến tạo kiến thức: sự tham dự tích cực của SV trong việc giải quyết các vấn đề; học tập với tư duy phê phán, cho phép phát triển mức tư duy (câu hỏi đặt ra không thể trả lời một cách dễ dàng, đơn giản; không thể trả lời được câu hỏi chỉ bằng cách thu thập, cắt, dán thông tin, đòi hỏi phải so sánh phân loại, phân tích, tổng hợp, quy nạp, suy diễn và đánh giá).

d) *Cơ hội cho GV và SV*. GV có thể tích hợp công nghệ vào trong bài giảng; dễ dàng sử dụng hình ảnh, đoạn phim, âm thanh cho bài dạy của mình. Hơn nữa, Webquest đặc biệt thích hợp cho việc dạy học tích hợp nhiều môn học, để các bài giảng trở nên phong phú, cuốn hút. Với những

kết nối đến với Website khác nhau, Webquest cho phép dễ dàng thực hiện nhiều quan điểm về cùng một vấn đề (tương tự như việc sử dụng kiến thức của nhiều môn học để giải quyết một bài toán đặt ra). Đối với SV, đây là cơ hội để tự xây dựng phương pháp nhận thức, lòng tin, kinh nghiệm và những giá trị khác nữa.

2. Xây dựng Webquest

Để xây dựng một Webquest, cần tiến hành theo các bước:

1) *Chuẩn bị nội dung bài dạy* (về cơ bản giống như việc chuẩn bị giáo án để GV lên lớp, bao gồm hai hoạt động chính dành cho SV và cho GV):

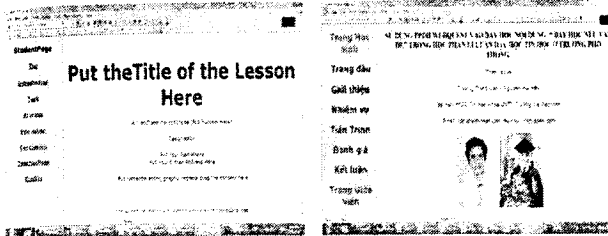
a) *Nội dung dành cho SV bao gồm các phần*: giới thiệu về mục đích bài học; nhiệm vụ của SV trong bài học; các bước tiến hành công việc, các tài nguyên cho bài học; đánh giá kết quả học tập của SV; khái quát lại nội dung bài học, giao nhiệm vụ mới; tài liệu tham khảo: Danh sách các tài liệu đã sử dụng cho bài dạy.

b) *Nội dung dành cho GV bao gồm các phần*: giới thiệu tóm tắt nội dung bài học; HS mô tả đối tượng SV, các yêu cầu đối với SV trước khi vào bài học; mô tả các yêu cầu về kiến thức, kĩ năng và thái độ mà SV cần đạt được khi hoàn thành bài học; mô tả cách thức tiến hành dạy học, các bước tổ chức SV, nhóm SV học tập; mô tả quy cách, chất lượng sản phẩm SV cần đạt được. Đề xuất cách cho điểm theo các tiêu chí đánh giá kết quả học tập của SV; chỉ ra các tài liệu như sách, báo, website, dụng cụ học tập... Cách sử dụng các tài nguyên cho hoạt động học tập; - Đưa ra cách tổng kết bài học và nêu ra một số vấn đề liên quan đến bài học để SV tiếp tục nghiên cứu.

2) *Tạo lập trang Webquest*. Để tạo lập trang Webquest, không đòi hỏi những kiến thức về lập trình và cũng không cần các công cụ phức tạp để thiết lập các trang HTML. Có thể sử dụng chương trình Word và nhớ trong thư mục HTML, không phải thư mục DOC, có thể sử dụng các chương trình điều hành Web, ví dụ như FrontPage, tham khảo các mẫu Webquest trên Internet hiện có. Hoặc hiện nay trên Internet có trang Web cho phép người dùng đăng kí các tài khoản miễn phí và tạo các trang Web. GV có thể dùng các trang Web kiểu này để đăng kí và tạo cho mình một Web miễn phí và post các tài liệu lên.

Chúng tôi xin giới thiệu 2 phương pháp tạo Webquest: Sử dụng các mẫu có sẵn và sử dụng trang www.love.easyn.com.

a) Tạo Webquest dựa trên mẫu có sẵn

Trước khi chuyển đổi Sau khi chuyển đổi

Bước 1: Vào trang <http://webquest.sdsu.edu/lessonTemplate.html> để tải các mẫu WebQuest có sẵn. Trong trang này có nhiều mẫu, có thể tải mẫu nào nếu thấy hợp lí, dễ sử dụng và trang trí tốt. File nén tải về được giải nén vào 1 thư mục để sử dụng.

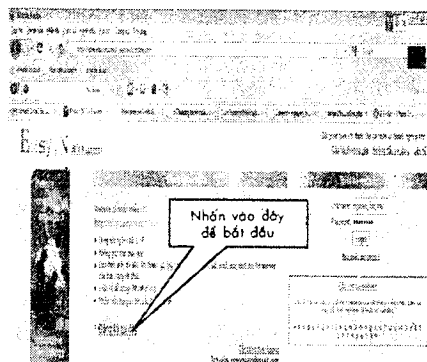
Bước 2: Thay đổi các thành phần của Webquest từ tiếng Anh sang tiếng Việt: Nhấn chuột phải vào file Index trong thư mục vừa giải nén rồi chọn Open With, chọn Microsoft Office Word. Sau đó, thay đổi các mục tiếng Anh sang tiếng Việt, ví dụ Introduction ta thay bằng Giới thiệu, Process thay bằng Tiến trình,... Việc thay đổi này tương tự như việc soạn thảo văn bản trong MS-Word.

Bước 3: Xây dựng nội dung cho các thành phần của WebQuest: Để xây dựng nội dung cho thành phần nào ta nhấn chuột phải vào file đó, các file này nằm trong thư mục vừa giải nén, rồi chọn Open With, chọn Microsoft Office Word. Ví dụ muốn nhập nội dung vào mục Giới thiệu ta nhấn chuột phải vào file Introduction rồi chọn Open With, chọn Microsoft Office Word và soạn thảo nội dung trong MS-Word.

Một WebQuest có hai trang chính là trang Giáo viên và trang Học sinh, vì vậy các thao tác được mô tả trên đây phải được lặp lại cho cả hai trang này.

b) Tạo Webquest bằng trang tạo Web miễn phí www.love.easyvn.com:

Bước 1: Vào trang www.love.easyvn.com sẽ thấy giao diện trang Web như hình bên, sau đó nhấn vào Đăng kí tại đây để bắt đầu quá trình đăng kí tạo Web.

Bước 2: Sau bước 1, một trang Web khác mở ra, yêu cầu nhập các thông tin cần thiết vào các phần mà Web yêu

cầu, nhớ Username và Password, xong nhấn OK.

Bước 3: Nếu quá trình đăng kí không có lỗi xảy ra thì sau khi nhấn OK sẽ xuất hiện Web thông báo kết quả đăng kí thành công cùng với Username và Password đã đăng kí.

Sau khi đăng kí thành công, trở lại trang chủ www.love.easyvn.com và Login bằng Username và Password mà chúng ta đã đăng kí để bắt đầu quá trình xây dựng Webquest.

3. Một Webquest phải có ít nhất 6 thành phần như đã giới thiệu ở trên. Khi thiết kế trang Web cũng cần phải tổ chức trên trang Web có 6 thành phần, trình bày thế nào là do từng GV chọn. Với cách tạo Web này, GV có thể bổ sung các thành phần (chức năng) khác phù hợp.

Các thành phần của trang Webquest được tổ chức dưới dạng một bảng chọn gồm các mục được thực hiện như sau: + Vào trang www.love.easyvn.com, Login vào sử dụng Username và Password đã đăng kí; + Sau khi nhấn nút Quản lí Website sẽ mở ra một trang Web. Trong trang này có nhiều lựa chọn cho việc thiết kế trang của mình. Ví dụ, muốn thay kiểu trang trí thì nhấn vào Chọn kiểu trang trí, một trang khác mở ra cho phép chọn kiểu trang trí cho Web. Nếu muốn thay đổi tiêu đề của Web thì nhấn vào Thay đổi tiêu đề Website lúc đó sẽ có một trang khác mở ra cho phép thay đổi tiêu đề Web; + Thiết kế mục của bảng chọn: tương tự như hai thao tác trên, nhấn Thêm menu, trang Web cho phép thiết kế menu hiện ra. Lặp lại các thao tác tạo lập đầy đủ các mục của bảng chọn (thành phần của Webquest). □

Tài liệu tham khảo

1. Website <http://webquest.org>
2. Website <http://fit.hnue.edu.vn/forum/index.php?topic=235.0>
3. Website: <http://www.honghia.net/Phuong-phap-day-hoc-moi-WebQuest.aspx>
4. Nguyễn Văn Cường. Một số vấn đề chung về đổi mới phương pháp dạy học ở trường trung học phổ thông (Dự án phát triển giáo dục trung học phổ thông), H. 2007.

SUMMARY

Webquest is an effective support tool for learning the credit system and remote teaching. Webquest birth is an opportunity for teachers to integrate technology into the lesson, it is the means to the teacher's lectures become richer and more attractive. For students, this is an opportunity to build awareness methods, beliefs, experiences, and raise the positive activities of students.